

Geld voor goed opvoeden

Economen betreden inmiddels al zo'n twintig jaar – en met steeds groter succes – de terreinen waarvoorheen meestal psychologen en sociologen actief waren. Daarvan getuigen ook twee zojuist verschenen working papers van Amerikaanse economen, die bevindingen laten zien van wat prikkelend belonen kan doen voor slecht opgevoede kinderen. De studies hebben veel overeenkomsten: beide zijn veldexperimenten, beide betreffen kinderen en beide spelen zich af in een achterstandswijk van Chicago. Je zou denken dat deze onderzoekers elkaars werk lezen en nadenken over de implicaties van de ander zijn werk voor de eigen resultaten. Toch valt dat tegen.

Het eerste studie is van Fryer, Levitt en List (2015). Hun studie laat zien dat ouders, wanneer zij geld krijgen om tijd en aandacht aan de ontwikkeling van hun kind te besteden, een sprong in hun leerprestaties teweeg te kunnen brengen.

De tweede studie, "When incentives backfire" (Angelucci, *et al.*, 2015) graaft een stuk dieper naar het gedragseffect van een prikkel. Deze studie onderzocht of er naast het directe effect van een prikkel ook een indirect effect is van het signaal dat iemand mogelijk geld kreeg voor het maken van een 'goede' keuze. Dit *zien* van de incentive kan de voorbeeldfunctie van die goede keuze teniet doen, concluderen de onderzoekers. Meer concreet ging het hier om kinderen die konden kiezen tussen fruit of snacks tijdens de pauze. Kiezen voor fruit bleek ook andere kinderen daartoe te stimuleren, maar dit overnemen van de fruitkeuze stopte als het duidelijk werd dat iemand fruit koos vanwege een eventueel te winnen geldbedrag.

Stel dat de inzichten uit deze studies generaliseerbaar blijken, dan betekent het toepassen van het tweede inzicht op de eerste paper het volgende: als ouders geld krijgen om het kind te begeleiden in zijn schoolprestaties, dan worden de schoolprestaties in eerste instantie beter. Maar in tweede instantie kunnen die schoolprestaties teniet worden gedaan als het voor het kind zichtbaar is dat die aandacht de ouder blijkbaar zo zwaar valt dat ervoor gecompenseerd moet worden. Ik kan me voorstellen dat

SANDRA PHLIPPEN

Hoofredacteur ESB

sandra.phlippen@economie.nl

een dergelijk signaal zelfs meer schade toebrengt dan alleen uitblijvende schoolprestaties.

In de extreme achterstandswijk Chicago Heights was zo'n signaal mogelijk niet zo relevant: als ouders toch al vrijwel geen aandacht hebben voor de schoolloopbaan van hun kinderen, dan valt er ook niet zoveel te verliezen en is elke minuut aandacht hoe dan ook meegenomen. Maar naarmate ouders meer tijd aan het huiswerk van hun kinderen besteden, valt er mogelijk ook meer te verliezen door zo'n opvoedbonus.

Maar zelfs in de armoede van Chicago Heights, kun je je afvragen of het positieve effect op leerprestatie ook anders bereikt had kunnen worden. We weten namelijk van Sendhil Mullainathan

dat, in grote armoede, alle activiteiten ineens veel meer tijd en energie kosten omdat het geld er niet is voor efficiënte markttransacties. Dit brengt arme mensen in een negatieve spiraal, waarin ze slechte keuzes moeten blijven maken die hen steeds verder de armoede in drukken. Zou het ontbreken van aandacht voor huiswerk ook hierdoor kunnen komen? En zou dat niet betekenen dat je door onconditioneel geld te geven hetzelfde positieve effect zou kunnen bewerkstelligen? Namelijk: ouders die door dat extra geld 'de handen vrij hebben' om met hun kind te gaan zitten voor dat huiswerk? Als dit zo zou zijn, dan lijkt het mij zeker te prefereren boven een opvoedbonus, die mogelijk een signaal met zich meebrengt van een intrinsiek ongeïnteresseerd ouderschap.

LITERATUUR

Angelucci, M., Prina, S., Royer, H. en A. Samek (2015) When incentives backfire: spillover effects in food choice. *IZA Discussion Paper Series*, 9288.

Fryer, R. G., S.D. Levitt, en J.A. List (2015) Parental incentives and early childhood achievement: a field experiment in Chicago Heights. *NBER Working Paper*, 21477.